

Tartalom

Módszertani megjegyzések

Táblázatok A 8.5, 8.7, 8.9, 8.11, 8.13, 8.15, 8.17 és 8.19 táblákban lévő adatokat a táblafejben szereplő mértékegységnek megfelelően javítottuk 2015. 06. 02-án.

Összehasonlító adatok

Összefoglaló adatok

Standard termelési érték

A gazdálkodás típusa és a gazdálkodás célja

Mezőgazdasági terület

Szántóföldi növénytermesztés

Gyümölcs- és szőlőtermesztés

Állattenyésztés

Állategység

Mezőgazdasági munkaerő

Mezőgazdasági épület- és gépállomány

Termelési módszerek

Egyéb, nem mezőgazdasági tevékenységek

Elérhetőségek

Módszertani megjegyzések

A Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) a 2010. évi általános mezőgazdasági összeírást (ÁMÖ 2010) követően az Európai Parlament és Tanács 1166/2008/EK, 1165/2008/EK, 138/2004/EK, 543/2009/EK rendeletei alapján 2013. június 1-jei eszmei időponttal hajtotta végre a 2013. évi gazdaságszerkezeti összeírást (a továbbiakban: GSZÖ 2013).

A GSZÖ 2013 előzetes adatait 2014 januárjában jelentette meg a KSH. A most közreadott adatok az összeírás **végleges eredményein** alapulnak. Az adatgyűjtemény olyan táblázatokat tartalmaz, amelyek – reményeink szerint – a felhasználók számára leginkább használható információkat tartalmazznak a magyar mezőgazdaságról.

Az összeírás célsokaságát a mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek és háztartások alkották. A gazdasági szervezetek a végzett mezőgazdasági tevékenység alapján – annak méretétől függetlenül – váltak az összeírás alanyaivá. Egyéni gazdaságnak statisztikai értelemben a meghatározott gazdaságküszöb (lásd: módszertani megjegyzések) feletti mezőgazdasági tevékenységet végző háztartások minősülnek. Esetükben az uniós lefedettségi előírásokat figyelembe véve történik annak a határnak a definiálása, amely alatt a mezőgazdasági tevékenységet végző háztartások nem tartoznak a megfigyelés körébe. Meg kell jegyezni, hogy a lefedettségi követelmények, illetve a magyar mezőgazdaság szerkezetének köszönhetően az egyéni gazdaságok körébe olyan háztartások is bekerültek, amelyek mezőgazdasági tevékenységük mérete alapján ökonómiai értelemben nem tekinthetők gazdaságnak. A statisztikai és az ökonómiai értelemben vett gazdaságok elkülönítése az adott kutatás céljaira a felhasználók által a mutatók elemzése alapján készíthető el.

Az összeírás végleges eredményei szerint 2013-ban mintegy 8800 gazdasági szervezet folytatott mezőgazdasági tevékenységet. A mezőgazdasági tevékenységet folytató egyéni gazdaságok száma 2013-ban 482,5 ezer volt.

A fentiekén kívül az alábbi mezőgazdasági területtel kell számolni:

- Egyszerűsített kérdőíven figyeltük meg a bárki által szabadon használható területek, azaz a közbirtokok területét, továbbá az olyan területeket, amelyeken kisebb-nagyobb mértékű, mezőgazdaságba sorolható, azonban elsődlegesen nem gazdasági célú tevékenységet folytatnak. Utóbbiakat olyan speciális szereplők használják, mint pl. a nemzeti parkok, a vízügyi szervek, a MÁV, a repülőterek, a honvédség, az egyházak, stb.
- Az összeírás idején mintegy 1,1 millió háztartás (ház körüli és az üdülőkhöz tartozó kertekben) végzett küszöbérték alatti mezőgazdasági tevékenységet. Az általuk használt gazdaságküszöb alatti földterületről, illetve állatállományról az összeíráshoz kapcsolódó lajstromról rendelkezünk információkkal.
- Azon mezőgazdasági tevékenységet folytatók, földterületet használók esetében, akikről nincs adminisztratív nyilvántartás, illetve statisztikai adatgyűjtés (pl. a külföldi földhasználók), illetve akik nem voltak elérhetőek, vagy megtagadták az adatszolgáltatást, becslések készültek (pl. a Mezőgazdasági- és Vidékfejlesztési Hivatal földalapú támogatás-rendszerének adatai), korábbi megfigyelések, elszámolások (a földhasználat valószínűsíthető művelési ágankénti területe) alapján.

E kiadvány 8800 gazdasági szervezet, valamint közel 482,5 ezer egyéni gazdaság termelési szerkezetére és azok főbb jellemzőire vonatkozó végleges adatok alapján nyújt tájékoztatást az összeírás főbb eredményeiről, valamint tartalmazza a küszöb alatti háztartásokra vonatkozó információkat egy összefoglaló táblázatban.

A GSZÖ 2013 végleges adatállományára alapozott – a mezőgazdasági termelés valamennyi kérdésére kiterjedő – átfogó szöveges elemzést 2014 végén jelentetjük meg.

Az adatok forrása

- *Egyéni gazdaságok* esetében a 2013. június 1–30. között végrehajtott Gazdaságszerkezeti Összeírás (GSZÖ 2013). A GSZÖ 2013 kérdőíveinek elektronikus kitöltésére, a KSH Elektra rendszerén keresztül is lehetőség volt május 15. és 26. között.
- *Gazdasági szervezetek* esetében a mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek által teljesített elektronikus adatszolgáltatás.

Gazdaság: olyan műszakilag-gazdaságilag önálló egység, amely egységes irányítás alatt áll, és mezőgazdasági terméket állít elő, vagy mezőgazdasági szolgáltatást végez.

Egyéni gazdaság: a mezőgazdasági tevékenységet folytató háztartás és az adószámmal rendelkező egyéni vállalkozás által működtetett gazdaság.

Gazdaságnak minősültek azok a háztartások, amelyek 2013. június 1-jén elérték vagy meghaladták a gazdaságküszöböt, ami az alábbiakban határozható meg:

- a használatában lévő
  - termőterület (szántó, konyhakert, gyümölcsös, szőlő, gyepek (rét+legelő), erdő, halastó, nádas összesen) legalább 1500 m², vagy
  - gyümölcsös-, illetve szőlőterület összesen legalább 500 m² (amely során az ültetvény nagyság kritériumának is meg kell felelni: a törzses gyümölcsfajok legalább 400 m², bogyós gyümölcsfajok és szőlő legalább 200 m²), vagy
  - járható üvegház, illetve fóliasátor/ház területe összesen legalább 100 m², vagy
  - gombatermesztésre használt alapterület legalább 50 m², vagy
- a tartott
  - egy nagyobb élő állat (szarvasmarha, bivaly, sertés, ló, juh, kecske, emu, strucc, szamár, öszvér), vagy
  - 50 db baromfi (tyúk, lúd, kacsa, pulyka, gyöngyös), vagy
  - 25 db házinyúl, vagy
  - 25 db prémes állat, vagy
  - 25 db vágógalamb, vagy
  - 5 méhcsalád, vagy
- mezőgazdasági szolgáltatást végzett az összeírást megelőző 12 hónap során (2012. június 1 – 2013. május 31.)

A mintaválasztás módszertana

Az egyéni gazdaságok mintájának kialakítása a 2010. évi Általános Mezőgazdasági Összeírás (ÁMÖ 2010) alapján történt. Az ország összes mezőgazdasági körzetéből (kb. 14 000) 3 245 került kijelölésre, amelyeket teljes körűen, házról házra járva írtak össze. Az összeíráshoz az ország 1 596 településén került sor, mintegy 120 ezer egyéni gazdaság összeírásával.

A fentiekben túl kijelölésre került egy úgynevezett kiemelt egyéni gazdaságokat tartalmazó kör. Kiválasztásuk a következő feltételek, küszöbértékek alapján történt: 150 szarvasmarha, 300 sertés, 25 ló, 500 juh, 40 kecske, 20 000 tyúk, 5000 lúd, 10000 kacsa, 5000 pulyka, 120 gyöngyös, 300 házinyúl, 200 vágógalamb, 300 méhcsalád, 50 strucc, 10 emu, 200 prémes állat, 250 hektár szántó, 17 hektár szőlő, 20 hektár gyümölcsös, 100 hektár erdő, 150 hektár gyepek.

A legalább egy feltétel megléte esetén kiválasztott kiemelt gazdaságok száma 2706, megfigyelésük teljes körű volt.

Gazdasági szervezetek esetében az összeírás kiterjedt a Magyarország területén mezőgazdasági tevékenységet fő- vagy másodlagos tevékenységként folytató

- jogi személyiségű társas vállalkozásokra,
  - jogi személyiség nélküli társas vállalkozásokra,
  - költségvetési szervekre és intézményeire, és
  - non-profit szervezetekre,
- függetlenül azok ágazati besorolásától.

Termelési típus

- **Állattartó gazdaság:** azon gazdaságok, amelyek teljes termelési értékének legalább 2/3-át állattartásból érik el.
- **Növénytermesztő gazdaság:** azon gazdaságok, amelyek teljes termelési értékének legalább 2/3-át növénytermesztésből érik el.
- **Vegyes gazdaság:** azon gazdaságok, amelyek teljes termelési értékének legalább 1/3-át állattartásból és legalább 1/3-át növénytermesztésből érik el.
- **Nem besorolható gazdaságok:** azon gazdaságok, amelyek csak erdő-, nádas-, halastó területtel rendelkeznek, vagy kizárólag szolgáltatást végeznek.

A gazdálkodás célja

- **Kizárólag saját fogyasztásra termel:** a megtermelt termékeket a gazdaság nem értékesíti, csak saját fogyasztás céljából végez mezőgazdasági tevékenységet.
- **Saját fogyasztáson felüli felesleget értékesít:** a megtermelt termékekből a saját fogyasztáson felüli rész értékesítésre kerül. Az értékesítés aránya legfeljebb a termelés 50 százaléka.
- **Elsősorban értékesítésre termel:** a megtermelt termékekből az értékesítésre kerülő rész meghaladja az 50 százalékot.
- **Kizárólag mezőgazdasági szolgáltatást végez:** a gazdaság a rendelkezésre álló munkaerejével és gépállományával kizárólag mezőgazdasági szolgáltatást nyújt.

Mezőgazdasági terület: a szántó, konyhakert, gyümölcsös, szőlő és gyeper (rét és legelő) művelési ágak együttes területe.

Termőterület: a mezőgazdasági terület, erdő, nádas és halastó művelési ágak együttes területe.

Állategység: a különböző állatfajok, illetve kategóriák (kor, ivar) összehasonlítható összesítésének elvégzése érdekében alkalmazott egyenérték.

	Kategóriák	Állategység egyenértéke
	1 évesnél fiatalabb	0,4
	1 és 2 év közötti életkorú	0,7
Szarvas-marha	2 éves és idősebb, hímvivarú	1
	2 éves és idősebb üsző	0,8
	Téjhasznú tehén	1
	2 éves és idősebb egyéb tehén	0,8
	Juh- és kecske	0,1
Ló		0,8
Sertés	20 kg-nál kisebb élő súlyú malac	0,027
	50 kg vagy nagyobb súlyú tenyészkoca	0,5
	Egyéb sertés	0,3
	Húscsirke	0,007
	Tojótyúk	0,014
Baromfi	Strucc	0,35
	Egyéb baromfi	0,03
Nyúl, nőivarú tenyészállat		0,02

Családi munkaerő: az egyéni gazdaságokban az egyéni gazdálkodó és családtagjai, akik az összeírás eszmei időpontját megelőző 12 hónap során mezőgazdasági munkát végeztek, és tevékenységükért nem kapnak fizetést.

Az egyéni gazdaságok adatainak megállapítása

Az egyéni gazdaságok adatainak teljeskörűsítése megyénként és rétegenként átlagbecsléssel történt. Ehhez hozzáadva a teljes körűen megfigyelt kiemelt egyéni gazdaságok adatait kerültek meghatározásra az egyéni gazdaságok adatai.

kommunikacio@ksh.hu

info@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6789